

Tribuna Nouă

Abonamente:
un an . 520 Lei
6 luni . 260 Lei
3 luni . 130 Lei

**REDACTIA ȘI
ADMINISTRAȚIA**
Bulev. Regina Maria Nr.
12. Tipografia „Aradul”

INSERTII
se primesc după tarif la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANI.

Lei ex.

2 Lei ex.

Lupta economică

Situația României într-o eventuală confederație dunăreană

Arad, 7 Oct.

seriozitate pentru urgenta unei hotărâri să nu ne găsească nepregătiți. Prin lupta economică nu se înțelege decât libera concurență și nicidecum un război vamal. E vorba de o luptă dusă în marginile condițiilor internaționale stipulate prin tratatele de pace. Aceasta și este rațiunea de a fi a Confederației, care înseamnă, în realitate, un sprijin reciproc economic între statele amintite.

Dintre toate aceste state, România are o situație privilegiată, de aceea ea trebuie să-și menajeze, în cazul unei înfăptuiri, un maximum de foloase. Configurația geografică a României ne arată că ea va fi teatrul luptei economice între Germania și restul Europei, și aceasta este un nevăgăduit folos pentru interesele ei. Favorizată de natură, ea poate da acestor interese cea mai mare putere de dezvoltare. Dunărea va deveni principalul drum european de comerț între occident și orient și toate statele europene sunt preocupate să-și lege căile de navigație cu Dunărea. Germania a început lucrările ca să lege Rinul, Elba și Oderul cu Dunărea; Franța va lega Ronul cu Rinul și deci cu Dunărea; Belgia și Olanda cu Meusa și Rinul. Se va forma astfel un canal navigabil care, străbătând Europa, va încolui calea ocrotită a oceanului și a Gibraltarului. România va deține, prin stăpânirea gurilor Dunării, cheia întregului comerț european.

Servind numai ca piață de desfacere și depozitare a mărfurilor europene, România va deveni un mare centru comercial. În vederea acestor perspective de viitor, România nu-și poate lua obligațiuni care să se pună în calea intereselor sale de mai târziu.

În afară de aceasta, până la realizarea legăturilor dintre Dunăre și fluviile europene, o altă cale va servi comerțului între occident și orient și această cale trece și ea prin România. Este legătura dintre marea Baltică și Orient prin Polonia și România. Ideea aceasta este așa de înaintată încât este aproape de realizare începerea unor lucrări, ușoare și puțin costisitoare spre a se lega Vistula cu Nistrul și Prutul, în așa fel, încât un șlep cu mărfuri încărcat la Danzig va ajunge în Marea Neagră, numai pe teritoriul polonez și român, fără să fi parcurs un singur chilometru cu drumul de fier.

Deasemenea se studiază înființarea, la gurile Dunării, a unor mari antrepozite de mărfuri europene de o parte, coloniale și tropicale de alta. Toate aceste avantajii, ale României trebuie să se știe, sunt independente de lupta economică cu Germania. O confederație dunăreană implică o împărțire dela aceste avantajii ale României a tuturor statelor confederate. Acesta ar fi marele aport al nostru, — aportul comercial — în schimbul căruia trebuie să ne asigurăm posibilitatea dezvoltării și consolidării unei industrii proprii, și acesta ar fi aportul celorlalte state confederate.

Iată cari sunt liniile generale ale situației pe care o găsește ideea confederației statelor dunărene. Realizarea ei cu păzirea tuturor intereselor României ne-ar fi, desigur, de folos. Dar iarăși, precum s'a văzut, România nu este redusă numai la

înăptuirea aceasta așa de problematică pentru un viitor apropiat. Este cert însă că redutabila concurență a Germaniei va fi izvor de emulațiune pentru găsirea unor mijloace de a-și ține piept. Aceste mijloace sunt văzute deocădată numai prin prisma unei strănse colaborări comune între statele amintite, pornindu-se dela ideea că fiecare în parte nu va putea reuși.

Până când se vor găsi mijloacele cari, escludând spargerea barierelor sentimentale, atingerea rănilor proaspete și a susceptibilităților încă vii, escludând negarea realităților politice, vor putea înjgheba o rezistență metodică și eficace împotriva concurenței germane, România poate aștepta, încrezătoare în resursele ei economice, și în perspectivele pe cari i le oferă configurația ei geografică și condițiile inconjurătoare.

O declarație a fostului ministru italian Nitti

Fostul prim-ministry italian, Nitti, a declarat, într'un interviu, acordat unui ziar francez, că numai o înțelegere între Franța și Germania, bazată și pe o înțelegere vamală europeană, ar putea evita o nouă catastrofă.

Nitti a numit pactul de garanție o „simplă iluzie”, iar pacea dela Versailles, „o procreață”.

Rusia caută nod în papură

MOSCOVA. — Agenția „Rossva” anunță că a avut loc un al doilea schimb de note între Uniunea republicilor sovietice și Polonia, cu privire la protestarea guvernului din Varșovia împotriva declarației făcute de Rakowsky la conferința din Londra, în privința Galiției orientale. În a doua notă rusă se afirmă:

„Guvernul sovietic nu poate recunoaște statutul actual al Galiției orientale, deoarece acest statut a fost instituit de terțe puteri, fără participarea uniunii republicilor sovietice.

„Guvernul Uniunii sovietice nu poate considera chestiunea Galiției orientale ca o afacere internă a Poloniei, deoarece ea e o problemă internațională, care n'a fost regulată încă definitiv”.

Se întorcase dela Viena. Ii era sufletul plin, ne mai încapându-i în el, par'că, alte simțiminte, pe lângă acel ce-l copleșea. Vorbise cu împăratul. Și împăratul îl ascultase și-l pricepuse — îl lăsase să-și spună focul de pe inimă. Ba, în cele de pe urmă, rostise vorba cea mare.

El par'că visase un vis nespus de frumos. Deslungul drumului îi umblau prin auz fel și fel de vorbe, iar în ochi i se oglineau cele aievea văzute. Socoteau c'or să-l orbească cu fustul și bogățiile Curții și cu trailul acela din basme, în care hălăduia Cezarul și curtenii săi.

Trecuse nepăsător peste tot privind și pare-că nezarând minunile Schonbrunului. Numai în creeri îi sunau limpede, infpte ca de un glas al sortii, cuvintele cezaro-crăești:

— Fii pe pace și n'avea nici o grije: dreptatea te se face! Du-te, potolește-ți legionarii și îndeamnă-i să se întoarcă liniștiți acasă!

Pe el îl podidea plânsul: — Doamne, nu pot să mi grăiesc nimic... Mi-e sufletul prea neîncăpător ca să cuprindă cel-ce mi-ați spus.

Dar încercarea cea grea deabae atunci venea: — Și m'am socotit, — rosti, pe gânduri,

NOTE

Propagatorii ciumei

Arad 7 Oct.

Puțini știu că între cei șapte sute pucei de tip divers, cunoscuți până acum, este unul care a servit de experiență pentru a transmite ciuma. Se tratează de experiențele pe care le-au făcut în 1902 la Marsilia, Gathier și Rayband, și cari au reușit de minune. Raportul științific demonstră, că pucele este un agent foarte activ și primejdios întru propagarea ciumei. În recentele „zile medicale” din Bruxelles, doctorul Edouard Joltrain a expus relațiunea epidemiei care a început la Paris și pe care guvernul a ascuns-o... S'au verificat vreo douăzeci de cazuri, într'un perimetru limitat.

Au fost atinși toți acei cari au veghiat un mort. Puceii trecând dela morți la vii, au intoxicat de moarte sângele celor din urmă. Un camerier care a ucis un gusgan a fost întâmpat de un puce: întâmpătură macabră! Au fost controlate nouăzeci de cazuri de acest soi. Pentru a opri mersul bolii a fost organizată prinderea gusganului, căruia i-a fost aplicat serul antipestifer. În cazurile tratate cu ser, s'au avut patru la sută morți; în celelalte cazuri, mortalitatea ajunse la optzeci la sută.

După acest anunt, foarte puțini vor mai împărtăși opiniile lui Tartufe, care credea o vină faptului de-a fi prins un puce și de a-l fi ucis cu prea multă mânie: dacă nu vor ajunge cumva, ca Napoleon, să nege că ciuma e contagioasă... Marele condottier însă, făcu lucrul acesta din cauze militare. La Institutul din Egipt, în Cairo, la 1793, în timp ce a început să infurie ciuma, Napoleon pentru a nu sămăna panica în armată, voia să se proclame sus și tare că ciuma nu era boală contagioasă, lucru care, se spune, ar fi scăzut la 60 la sută între soldații teama de a fi fost atinși de această boală. Membrii Institutului au întâmpinat ideea lui Napoleon cu vie aversiune. Napoleon, care nu iubea persoanele cu „principii codificate”, — le-a spus cu aroganță — „ia-te ce sunteți cu principiile voastre de școală: medici, chirurși, farmaciști!”

Cu toatăcă se trata de Napoleon, un membru al Institutului din Egipt, Pugnet, n'a ezitat să-i răspundă că un învățat.

„Voi sunteți un cucuritor, — îi zise — adică un om care jertfește totul propriilor sale interese, de ei însuși calificate cu numele de glorie. Rămâneți cucuritor; urmați-vă cariera de distrugere. Însă respectați pe oamenii cari, fără altă ambițiune decât binele omenirii, își trec viața într'a a repara relele pe care voi le produceți și le produc seminii voștri!”

Napoleon, foarte gentil, se smulse din incurcătură... invitând la masă pe îndrăznețul învățat și rugându-l să-i ceară un favor oarecare.

Pugnet primi invitația la masă și-l rugă pe general să-i trimită în Martinica, pentru a combate frigrurile galbene...

Această cerere, imediat satisfăcută, a făcut să ia proporții gigantice în ochii marelui cossican, figura până atunci obscurului om de știință, și-l făcu să mediteze asupra nemărginitei și sublimei misiuni a științei în lumea aceasta copleșită de boale.

FOILETON

CUVÂNTUL CEZARULUI

Împăratul — că tu, acel ce porți atâta de grije la liniștea împărăției mele și a popoarelor dragi mie, tu vrednic ești să te bucuri de cea mai mare cinste, ca răsplăta a virtuții tale...

Și desprinzându-și dela piept crucea smălțată în nestemate a S-tului Ștefan:

— Ține din partea mea acest semn ce nu se cuvine decât celor mai viteji și celor mai vajnice scuturi ale împărăției mele!

El se posomorî. Va să zică de asta îl chemase, ca să-l momească cu ispită onorurilor și a cine știe căror daruri, numai să facă, să se dea la o parte!

Stătu o clipă; apoi, cu un trist zâmbet de reculegere:

— Eu n'am venit pentru asta, Măria Ta! Decorațiile scumpe lucesc frumos pe pepturi de curteni și împodobesc pe cei-ce în la ele... Pentru neamul meu, însă, eu cer și vreau dreptate!

Și dând un pas îndărăt se feri să-i agațen piept podoaba, după care suspinând atâți mari dregători ai împărăției.

Cezarul l'înțelese și-i zise, firoscos:

— Tu ești adevăratul meu prieten, acum te-am priceput. De aceea fac dreptate deplină, cum o ceri și, de aci 'ncolo neamul

Vizita primului ministru român la Viena

Salutul elogios al presei austriace

Vizita are o deosebită importanță economică

VIENA, 6. — Ziarele vieneze se ocupă în lungi articole cu vizita pe care dl Ion Brătianu o întoarce acum cancelarului Seypel. Ziarele salută călduros pe dl Brătianu și arată marea însemnătate a vizitei sale în Capitala Austriei.

Restabilirea legăturilor economice

Ziarul „Reichspost”, organul oficial al partidului social-cristin consideră această vizită nu numai ca un act de politețe diplomatică. ci ca o dovadă pentru dezvoltarea politicii care ținde la restabilirea legăturilor economice între statele succesorale ale Austro-Ungariei. Această politică urmărește înlăturarea greutăților intervenite după războiu și eliberarea de urmările păgubitoare. Dezvoltarea raporturilor economice nu este numai o chestiune austriacă toate statele pe cari Austria le interesează ca o țară de producție și de consum precum și de transit, sunt interesate în înlăturarea tuturor greutăților cari stau în calea dezvoltării raporturilor economice. Guvernul român împărtășește acest punct de vedere și ambele state sunt însuflețite de dorința de a aranja interesele lor comune și de-a colabora pentru refacerea vieții normale economice în Europa centrală precum și în răsăritul Europei.

Perfectul acord politic

Dar politica economică nu este suficientă pentru aceasta; trebuie să constatăm cu plăcere că între România și Austria n'au intervenit niciodată neînțelegeri politice și că nici nu există motive pentru așa ceva. Dorința de pace a ambelor guverne este cea mai bună chezie pentru dezvoltarea legăturilor intelectuale între ambele popoare. Cu atât mai mult cu cât ministrul României dela Viena din prima zi a îndreptat activitatea sa în această direcție, în scop de-a desvolta înțelegerea comună între ambele state...

Toate chestiunile cari interesează ambele țări au fost transate în spiritul cel mai amical și personal. Având în vedere situația politică și geografică a Austriei, ea nu poate dori să intre într'un sistem de alianță între state, dar datorita ei față de ea însăși și față de Europa constă în colaborarea pentru dărămarea zidurilor economice și intelectuale cari despart un stat de altul. Primul ministru român, d. Brătianu ne-a ajutat în repetate rânduri în această privință. Vizita dsale este pentru noi o garanție că guvernul român este dispus să urmeze politica de pace și de colaborare internațională în interesul ambelor țări și al Europei.

tău, supusul meu norod, e liber și stăpân pe întreg cuprinsul Ardealului.

— O, Măria Ta, scrieți porunca 'mpărătească!

Iar împăratul, după o clipă de șovăire: — Nu, nu o scriu acum, dar ai chezaș cuvântul meu! Tu vei primi această carte cu împărătescu meu cuvânt și atunci vei vedea ce cuget eu de neamul tău...

El, bietul, s'a încrezut în vorba împărătească. Și se întoarce între ai săi, însuflețit de gândul că de aici încolo, neamul lui va înceta d'a fi un popor de iobagi și că țara își va câștiga, iarăș, neatârnamarea și mărirea străbunii.

Tribunii îl ascultară ca 'n biserică și însufleții de vorba lui de apostol, se căsneau să-i silească pe oameni, ca să se împraștie, care pe unde își avea rostul.

Ei, din grămadă, murmurau: — Ce să mai fie și-asta frate!?

— De ce să ne șgornească acasă, tocmai acum 'n toiul luptelor?

— Să fie marele nostru căpitan atât de slab de ingeri?

Iar vr'un altul, mai dornic d'a ajunge acasă: — Ei! noi nu știm nimic; el doar pătrunde tot, că de aceea-i Regele munților și al nostru!

Și altul se înviersuna: — Nu mergem, nu vrem să plecăm, că

Spre Copenhaga.

(Urmare și sfârșit)

Beuten. — Granița polono-germană. Revizie peste revizie. Apar în curând mutrele grave ale controlorilor germani. Au o șapcă germană, guler de 12 cm., o redignotă lungă, — verde — de culoarea spanacului, cu o decorație „Crucea de fier germană” și în fine o mură extrem de gravă și solemnă — iată descrierea unuia dintre cei mulți controlori germani, cari ni-au vizitat pașaportul, bagajele compartimentul și chiar pe noi însine. După plevarea trenului apare însă o mutră mai jovială, este „schafnerul” care în casează de la noi 4 mărci aur, pentru o porțiune de drum... imaginată (de care noi nu avem cunoștință și pentru care după afirmățiunea lui, nu am avea bilete). Nu primim însă în schimb nici o chitanță sau altă recunoștință. E sigur în afacerea lui! Și timp ce eu personal mă consolez, știind că ceace plătesc, nu e altceva, decât un „Ausländer steuer” de care am plătit binisor cu un an înainte, când am fost în Germania și când s'a început furi de simpticii față de „Lustige Ausländer”, tovarășii mei de drum se explică cu un dire tor de fabrică englez din compartiment și constată pentru prima oară, că nici germanul nu mai este acela ce a fost înainte de război. Dimineața la ora 7 sosim la Berlin, gara „Schlesien”. Luăm un autotaxi, plătim 7 mărci aur, aproape 400 lei, traversăm străzile, drepte și aproape uniforme, și peste 10—15 minute suntem în gara „Stettin”, pentru a lua trenul direct Berlin-Copenhaga. Gara în Germania: Intri la dreapta, eși la stânga. La fiecare intrare o mulțime de indicatoare. Fiecare linie are peron separat îngrădit bine de celălalt. Pleacă și sosesc mai multe trenuri deodată, fără ca circulația să fie cât de puțin împedecată. Ordine, sistematizare, — cu un cuvânt o mare mașină, care pe un biet călător venit sora ex. din România îl obosește și zăpăcește formal. Mereu i-se spune nu pe aci, pe colo; când ai coborît vezi că trebuia tocmai să urci, sau ai luat vre-o direcție greșită, sau te-ai pomenit în față cu o barieră, cu un gard și atunci trebuie să o iei dela început.

— Astfel te descoperi vrând nevrând, că ești un „ausländer” și atunci e urmare firească, că hamalul, schafnerul și tot personalul, de care ai nevoie, să te taxeze și să-ți pună cât mai multe „steuer-uri”. — Dar să vorbesc puțin despre sosirea trenurilor. Liniește în tot peronul, călătorii vin, se așează pe peron cu câteva minute înainte de sosirea trenului. În curând vine un funcționar, cu un clopoșel, anunță trenul și citește ordinea vagoanelor și itinerarul trenului. Călătorii se așează în aceasta ordine. Astfel noi știm, că vagonul nostru este la sfârșitul trenului și ne așezăm la sfârșitul peronului. Abia trec câteva secunde și trenul apare. Schafnerul se uită la bilete și îți dă voie să intri în vagonul direct, în care găsești locuri la abundență (sau dacă ai bilet pentru loc, te așezi la locul, care ți este indicat). La secunda fixată în itinerar, simțesti fără nici o zguduire, că trenul a plecat. Nici un semnal, nici un zgomot, abia câteva „auf viedersehen”, mai apoi gravul „aufsteigen” (urcați) al schafnerului, ușile vagonului s. închid și trenul pleacă în liniște solemnă Lipsesc cu totul semnalurile de plecare dela noi, tipetele, zgomotoasele despărțiri, certurile, alergarea de după tren al celor întârziați. Toți oamenii sunt la locul lor. Nimenea nu se poate zăpăci din cauza barierelor imense, nimenea nu poate alerga, căci gardurile îi pun stavila netrecătoare, nimenea nu poate face zgomot, murdărie, sau nu se poate cățăra pe trenul în mișcare fără a fi aspru amendat. Hamalii nu se ceartă, taxa lor este fixată, iar de vreo inghiesăială, sau umult micu nu se poate vorbi. Înca un lucru foarte interesant este acel fapt, că un tren accelerat, sau expres, nu pot folosi de-

cât călătorii cari fac dinstanțe bine ar fi, ca să fim seamă și acest lucru, ca trenul accelerat să Arad—București să nu fie totdeauna de către călătorii care merg abia în Ploesti. Dacă te-ai obișnuit însă cu și sistemul gârlor germane, atunci ușor și poți vedea neconținut folosul talele gârlor lor sistematice.

Berlin-Warnemunde. Drum de 5 zăni totașa sistematizate până în pământuri îngrijite, grădini geometrice multe de locuri rotunde, terenuri vate în formă geometrică de pătrat sau treunghii ori vreau romboid, orice caz într'o figură geometrică, singurile răurile își permit o abateră ordinea croită de sârghiua și perez-teutonilor.

La Warnemunde imbarcăm pe un danez, lăsând în urma noastră „mura aparente”, după cum scrie în capsa Romain Rolland. Triunghiurile, tele, cercurile și infinitele figuri geodetică din Germania dispar și suntem izbit plăcut vânt rece al mării Baltice. scapat și am eșit din mașinismul „cărui angrenaj am umblat aproape Barierile gardurilor, și nenumăratele cari parci împedecă orice individ a persoanei, reducând-o la un nat accesoriu al mării mașini a lui, atmosfera aceasta apăsătoare naturală s-a terminat. Ordinea și sistematizarea în extrem, chiar lucru foarte simplu, ne-a oboșit, — după controlul și reviziele convenite, curie ne-am instalat pe vaporul „ch legănat de valuri, a părăsit țărma personal m-am retras în vagon, nel tin bun cu mare, așa că despre as de 3 ceasuri o să tac, precum am în decursul drumului până la *Gră pământul Danemarcei.* Daneji, vâșni îngrijii și mai presus de toate bine-senini și fără gânduri, marinari, bărci curate, marea verzuie inapoia o gară mai mică la dreapta, iar în suni bogate, pe cari deja la primul observăm vacile renumite, daneze, primul aspect, primele impresii de mântul Danemarcei. Schimbăm vagi luăm loc într'unul comod și plăcu.

Trenul în Danemarca e ceva mai cel german și mai prost decât cel aceiași liniște ca'n Germania, trenul se mișcare și după un ceas și jumătate traversăm insula. Mai apoi iarăși 15 pe vapor și în fine definitiv pe Danemarcei. Trenul ne duce repede curi frumoase și interesante. Pășur verde și bogată, vaci frumoase, leg tr'un lung și drept, pasc în liniște și aibă măcar un îngrijitor... și im aminte impresiile din țară, unde firea este îngrijită de către un om. Ce de timp și energii, ce rău pentru mia națională a unei țări, care așa de mare de brațe munchele Pelângă fermele ideale, grajduri bine întreținute. Nu e mirare atunci vacile să dea lapte în mod înecat Casele adecă fermele au grădini în mijlocul curții un stindard, pe care cu orice preț mai însemnat, drapeli alb al Danemarcei. Casele cu pod și peris regulat... căci podul însemnat însemna că rufăria și albiturile se pod și nu pe garduri, sau în camere dau aspecte așa de desguștătoare la țară; însemnat o bună stare, căci în păstrează de obicei ceva, dar însemnat același timp și aceea, că oamenii au simț estetic, căci o casă cu pod și regulat este mai frumoasă și mai decăt una clădită în stilul caselor

— Cum să fiu eu? Că el e m... 'n lume...
— Iar el, cu priviri duse în zări... cute...
— Eu sunt doar umbra lui...
—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Arad, Octombrie 1924.
CORIOLAN IANCU
—00—

O dovadă de prietenie

„Neue Freie Presse” consideră vizita dlui Brătianu ca o dovadă a prieteniei ce există între ambele țări și ca o expresie a dorinței de a menține, de a dezvolta și de a strânge bunele raporturi dintre Austria și România. Această vizită este totodată expresiunea voinței de a întări, de a îmbunătăți și de a ușura raporturile economice dintre ambele state. Aceasta vizită nu sta în legătură cu scopuri pur politice.

Marele ziar vienez salută în deosebi de călduros pe importantul oaspete, asigurându-l că poate conta pe cea mai cordială primire. Numele lui Brătianu are un răsunet puternic și în Austria, unde dăinuște încă amintirea vie a marelui om de stat român Ion Brătianu, căruia România îi datorește reformele politice de cea mai mare importanță și care printr'o politică înțeleaptă a adus țării sale libertatea și Dominitorului prestigiu. Tot așa ca și părintele său, urmărește actualul prim ministru, care s'a arătat demn de marele său părinte, consolidarea statului în noua sa formă largită, prin reforme noi și măsuri de întărire. Ziarul se ocupă apoi de activitatea considerabilă a guvernului român, atât pe tărâmul politice interne cât și pe tărâmul politice externe și arată cât de mare este interesul Austriei în prosperarea României și în ce privește pacea în această țară care stă între Europa Centrală și Peninsula balcanică. Fără îndoială că dl Brătianu va fi bine impresionat și va duce cu el acasă convingerea că Austria l-a salutat atât pe el cât și convingerile sale pacifice și sincere, cu cea mai vie căldură.

Rezolvarea chestiunilor în litigiu

„Neues Wiener Tagblatt” declară că dl Brătianu poate fi sigur de primirea cea mai cordială în toate cercurile politice ale Austriei. Aceasta cu atât mai mult cu cât între ambele state nu există nici un fel de divergențe politice sau naționale, pe când pe tărâmul economic le lega interese de cea mai mare importanță. Ziarul își exprimă speranța că vizita dlui Brătianu va fi un bun prilej pentru chestiunile care n'au fost încă tratate. Rezolvarea acestor chestiuni în mod imparțial va avea ca urmare o strângere și mai puternică a legăturilor de prietenie între ambele state.

„Neues Wiener Journal” publică un lung articol, inspirat din surse diplomatice, în care arată importanța deosebită a vizitei dlui Brătianu în momentul actual, în care evenimentele importante își arunca umbra lor asupra situației internaționale. Acest articol se ocupă apoi de legăturile dintre Ambele țări, cari deși au fost inodată încet, totuși mulțumită vizitei dlui Brătianu se vor desvolta și nu vor întârzia să dea rezultate practice.

In preajma deschiderii parlamentului englez

Chestiunea viitoarelor alegeri generale continuă să fie obiectul de discuție în cercurile politice. Părerile sunt foarte deosebite, în ceace privește perspectiva acestor alegeri.

Luni s'a ținut la Londra un consiliu de miniștri, când s'a hotărât atitudinea ce guvernul urmează să adopte față de votul de blam, pe care conservatorii îl vor propune în Parlament în seșința de azi, Miercuri. În legătură cu retragerea ordonanței de urmărire dată împotriva lui Campbell, ziaristul comunist și cu privire la amendamentul partidului liberal: instituirea unei anchete asupra împrejurărilor în care s'a produs ridicarea de urmărire.

Acesta este evenimentul apropiat, care ar amenința să provoace o criză parlamentară.

Iancul nu-i cu noi și vrem să știm numai atât: de-i el acela ce-a dat poruncă!

Atunci, din furnicarul taberei, se ridică senia Axente Sever:

— Frați buni! marele nostru Căpitan a fost la Împăratul și-a stat în divan cu el, tot așa cum stăm noi acum. Și împăratul l'a întors acasă, grăindu-i cum că toate drepturile neamului românesc de acum sunt sfințite și nimcni nu mai poate, de aci încolo, nici să le mai ia d'asurda, nici să le calce în picioare! De aceea eu vă spun, vă rostesc tocmai cuvintele Marelui Căpitan: duceți-vă acasă, fiecare la vatra lui, și să fiți liniștiți și incredințați că dreptățile toate a noastre-s!

Dar cartea mult doită, porunca împăratească, întârzie să vină. Și vremurile turburi nu trecuse. Prin sate și prin târguri, dușmanii își începură prigoanele.

Zi după zi îi seceau stațele tot mai rele. Asupritorii își făceau de cap, nu mai voia să știe de nimc. Hoțeste, ca niște fiare hămesite de sânge, se năpusteau pe oameni, și asmuțindu-și poftelul hălpave, hăcuiau pe foștii legionari și le pârjoleau avutul.

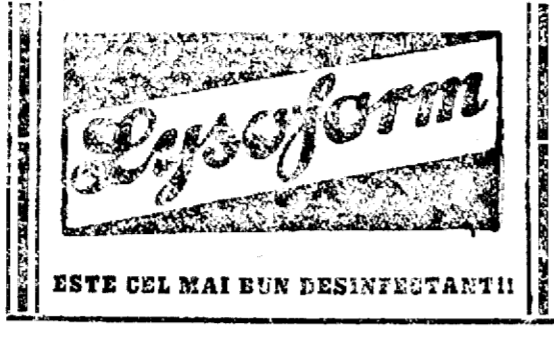
El simțea că pierde de mii de morți, răpus de ficcare ucigaș care-și înfigea junghele în vre-unul din neamul lui fără de noroc.

Și prins de gânduri negre, cu sufletul străpuns, văzând că nu mai vine cuvântul

Cel mai ieftin izver de procurare la SCHUTZ Arad, Str. Eminescu 28-30. unde e singurul depozit de stofe englee și de Erân cum și toate accesoriile pentru croitorii.

Salonul de fotograf al lui LIPOT WEISZ Arad, Str. Brătianu Nr. 12 Portrete de copii și interioruri în cele mai frumoase execuțiuni

Bunde de blană
gata și la comandă
se căcătă la
Anton Ioanovici Blănar
Arad, Bul. Regina Maria 9
Palatul Neuman înființată 1882

De vânzare
50 coșuri de albine cu o cantitate mare de miere. Informațiuni mai amanunțite la „AGRONOMUL”
Soc. Comerciață pe acții, Arad.

Insertii se primesc
la Administratia ziarului.

Fier pentru cercuri, plăci de fier
și tot felul de plăci de fier. (Mosse 7019)
mai ieftin ca ori unde, la:
L. Nacht sucursala prăvăliei mari de metal și fier Arad,
Bulevardul Regele Ferdinand I. Nr. 28.

„ASTRA”

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A. Arad

Adr. telegr.: VAGONASTRA TELEFON: 694 și 900

SECȚIA MOTOARE: Autobuse pentru circulație în orașe, stabiliment de băi, și pentru circulație interurbană.
Camioane cu transmisie prin cardan, sau lanțuri. (Încărcătură 3 tone). — **Automobile cisterne** pentru transporturi de ulei, benzină și petrol. Capacitatea 3550 litri.
Motoare de benzină de 6, 14, 45, 60 și 90 HP. — **Strunguri de precizie** pentru tăierea de ghevinduri Withworth sau milimetrice. Distanțe între vârfuri 1000—1200 și 1600 mm. — **Prese cu excentric** cu cursă de 8 tone.
Piese de automobile pentru automobile de lux și camioane de orișice marcă. — **Piese pentru motoare de benzină** de orișice marcă.

Produsele noastre se pot procura cu prețuri originale de fabrică dela magaziiile de consignație mai jos notate.

Arad: Intreprindere de Mașini și Automobile str. Alexandri numărul 5.
Brașov: „Silvania” Intreprindere Tehnică S. A. Piața Boilor numărul 7.
Cernăuți: „Mecano” S. A. Piața Unirei numărul 9.
Cluj: Blaga Emil, Piața Ștefan Cel-Mare numărul 3.
Lugoj: Schwäbische Zentralbank, Filiale Lugoj
Oradea-Mare: „Economia” S. A. pt. Comerț și Ind. Piața M.-Viteazul 1.
Sătmar: Frații Princz, Turnătoria de Fier și Fabrică de Mașini
Sibiu: Compania Anglo-Americană, Bretter Promenade.
Târgu-Mures: Biró E. Ing. mech. intrepr. tehnică Strada Ștefan-V. 1a/
Timișoara: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorove-gasse 5.

S. EISENSTAEDTER
Sucursala din Arad, de articoli de
cojocărie și blănărie
Arad, Strada Alexandri (fosta Salacz) Nr. 1,
in localul fost „SANDOR” recte „KELET.”
Prețurile curente speciale pentru toamnă și iarnă:
Haină de sport dela 3900 Lei în sus.
„BOA” pentru dame dela 600 Lei în sus.
Bunde de blană, haină de sport, eșape și diferite boa în permanent și mare depozit.
Diferite blane și blane pentru împodobirea vestmintelor. Comanzi și reparaturi se eșecută punctual și convenabil. (Rudolf Mosse 7023.)
Sucursala: TIMIȘOARA Central: CLUJ Sucursala: ALBA-IULIA

PROGRAMUL BAILOR „SIMAY”

Băile cu aburi desbio. Pentru dame: Marția ziua în- treagă și Vinerea după masă. ::
Pentru domni: In fiecare zi înainte de masă afără Marți, dar Sâmbătă și după masă. ::
Bai de putină, sunt deschise in fiecare dimineața până seara. ::
Institut de hidroterapie. Accid carbonic de Buzias, bai de puseite de sânge, se năpusteau pe oameni, și asmuțindu-și poftelul hălpave, hăcuiau pe foștii legionari și le pârjoleau avutul.
Pentru bărbați: Dimineața dela ora 6 și jumătate până la ora 1 p. m. — Pentru dame: dela ora 2—5 p. m.
Friseur, coafor de dame, manicură, buffett, pigluire de vestminte.

cel cu atâta dor așteptat, simți că i-se pân- jenește mintea și-i se întunecă deabinele.

Mereu se aștepta pe gândul acela ce-l stăpânea. Credea încă în el. Dar ceilalți? Unii nici nu-l mai întrebau, nu mai îndrășneau să-i amintească barem.

Și-n mintea lui începea să se petreacă un lucru neînțeles. Vedea ceva, ca o viziune îndepărtată, tot mai îndepărtată, de care mintea lui cerca să se acațe, ca și naufragiatul ce se spăca de cea mai de pe urmă bucată de lemn cu speranța scăpării; și apoi, încet, încet, venea realitatea, desamăgirea sfășietoare, ce se lăsa ca un ciocan urias pe crierul lui muncit, isbindu-l și adormindu-l deapururi c'o singură lovitură: nu mai vine!

Încet, încet, ca un copil, ce prinde să se joace, lăsat singur acasă, el apucă la întâmplare un tunlic de pe un blidar și îngăimând un cântec trist, o fărâma de doină isvorată dintr'un suflet ars de doruri, o porni într'o doară încotro îl duceau pașii.

Așa, bătând satele și târgurile, de prin preajmă, de-l știa și-l căna o lume — un popor întreg — pribegea fără nici o noimă, tot așteptând să vie, și nu mai știa de mult ce așteaptă...

Iar unceori popoea întrebând, la nimereală, pe câte vreun drumet:

— Nu ești tu oare Iancu!

Și omul, dând din cap, cu ochii n'lacrimi-mați:

Dela Poliție

Prezintarea străinilor în Arad

Se aduce la cunoștință generală că, în conformitate cu regulamentul legii Biroului de populație toți străinii aflători și cei cari sosesc în orașul Arad, sunt obligați după prezentarea la serviciul special de Siguranță să se prezinte Biroului central de populație la Prefectura Poliției spre a fi luați în evidență.

Ceice nu se vor supune li se vor aplica dispozițiunile art. 77 cap. 10 șc. Art. 2 cap. 1 din susnumitul regulament care prevede amendarea dela 500—1000 lei și isgonirea din oraș.

Dnii ofițeri și agenți de poliție sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire prezenta dispozițiune.

6 Octombrie 1924.

Filotti, prefectul poliției.

Evidența chiriașilor

În conformitate cu art. 46, 47, 48 și 50 din Regulamentul legii Biroului de Populație toți proprietarii, locatari principali sau însărcinații lor cari dau cu chirie sub orice mod, cu anul, luna sau ziua la subchiriași, sunt obligați a declara la Biroul de Populație din Centralul Prefecturii de Poliție intrarea sau eșirea acestora din imobilul lor sub pedeapsă de lei 500 la 1000 lei amendă.

Asemenia ceice dau apartamente sau camere mobilate, sunt obligați pe lângă cele de mai sus, să aibă și autorizația Prefecturii de poliție pentru acest scop.

Contraveniții pe lângă amendă se vor pedepsi în conformitate cu art. 20 din legea controlul străinilor și a unor stabilimente publice și cu închisoare până dela 15 la 30 zile.

Dnii ofițeri și agenți de poliție sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire prezenta dispozițiune.

7 Octombrie 1924.

Filotti, prefect.

Economice.

Criza de numerar

Consfătuirea dela ministerul de finanțe

Luni la orele 6 după amiază a avut loc la ministerul de finanțe o foarte importantă consfătuire între d. ministru de finanțe și reprezentanții Uniunii generale a industriașilor, a Camerii de comerț, precum și ai celorlalte ramuri de producție. Scopul acestei consfătuiri a fost în legătură cu criza de numerar ce se resimte atât de mult pe piața noastră, precum și pentru a se găsi o soluție de ameliorare a acestei crize, pe baza propunerilor formulate de către Uniunea generală a industriașilor din România, printr'un memoriu înaintat în cursul săptămânei trecute d-lui Vintilă Brătianu, ministru de finanțe.

Până la ora când închidem ziarul, consfătuirea nu s'a terminat încă.

Alcătuirea bugetului pe anul 1925

Pentru Vineri la orele 8 dimineața a fost convocată la ministerul de finanțe comisia centrală bugetară. Această ședință, care va fi prezidată de către d. Vintilă Brătianu, ministru de finanțe și la care vor lua parte pe lângă membrii comisiei centrale bugetare și secretarii generali ai tuturor ministerelor va fi consacrată pentru examinarea lucrărilor comisiilor mixte de pe lângă fiecare minister relative la bugetul pe anul 1925.

Starea viilor

În întreaga țară se continuă cu culesul viilor. Plouile căzute în ultimul timp au făcut ca în multe localități strugurii să crape și să mucegaiască, fapt care va aduce o recoltă mai slabă și calitativ și cantitativ.

Introducerea sistemului metric la țesături

Se aduce la cunoștință comercianților de articole textile, mercerie și mărunțisuri că în chestiunea marcării în sistem metric a țesăturilor, a mosoarelor, ghemurilor și sculurilor, etc. Direcțiunea generală a măsurilor și greutăților a hotărât următoarele:

Dela 1 Ianuarie 1925 nu se va mai primi la vamă intrarea în țară a nici unui produs care nu va fi marcat în sistem metric. Comercianții români posesori de asemenea produse și care până la această dată nu le vor fi desfăcut vor face din vreme indivi-

dual o petiție susnumitei direcțiuni cerând constatarea de către organele ei că mai au încă marfa nemarcată în metri, pentru a li se da o păsuire până la complectarea ei epurizare.

Scumpirea sifoanelor și acidului carbonic

O delegație a fabricanților de sifoane s'a prezentat ieri dim. dlui ministru al industriei și comerțului, înmânându-i un memoriu în chestia scumpirii prețului acidului carbonic, fără nici un motiv justificat și plângându-se că de patru luni de zile această chestiune a rămas până azi nerezolvată.

Intrucât fabricanții de acid carbonic, la rândul lor, susțin că fabricanții de ape gazeoase realizează câștiguri exagerate, d. ministru Tancred Constantinescu a dat ascultare și plângerii unora și plângerii altora, și, ca să-i impace, a dispus să se stabilească de către organele ministerului prețul de cost atât la fabricatele de acid carbonic, cât și la cele de ape gazeoase.

Posezând datele acestea, ministerul va fixa apoi prețuri rezonabile și pentru unii și pentru alții, după ce va respecta și dreptul la câștig de maximum 30 la sută pentru fiecare categorie.

Până Mercuri d. ministru Tancred Constantinescu va primi raportul asupra cercetării prețului de cost, iar Vineri dsa va comunica delegațiilor hotărârea dsaale.

Legea vadului comercial nu se va depune în actuala sesiune

Tancred Constantinescu, ministru de industrie și comerț a declarat:

Legea vadului comercial nu se va depune acum în Parlament, așa cum s'a anunțat prin ziare, Intrucât Corpurile Legiuitoare au a se ocupa de alte chestiuni și legi economice mult mai importante: ca bugetul, autonomia C. F. R. și alte legiuri economice de aceeași importanță. Din această cauză legea vadului comercial nu se va putea depune în Parlament mai de vreme ca la primăvară. În ceea ce privește raporturile dintre proprietarii și chiriașii de prăvălii, aceasta până la votarea legii vadului comercial, urmează să fie stabilite de ministerul de justiție.

Reclama e sufletul comerțului

Devizele și

Rador, 7 Octombrie	
Zürich: Deschiderea:	
Berlin:	124.50
Amsterdam:	202.62.50
New-York:	522.50
Londra:	2329.75
Paris:	27.40
Milano:	2280.—
Praga:	1557.50
Budapesta:	68.—
Belgrad:	742.50
București:	777.50
Varșovia:	100.—
Viena:	7375.—

București închiderea: Paris 822, Berlin—, Newyork 182—, Zurich 35.60, Viena 26.80, Praga pesta —
Valute: Napoleon 740, Marca de 130, lira turcească 105, font englez francez 10.10, franc elvețian 36, drachma 360, dinar 260, dolar 181, austriacă 27.50, coroana maghiară col 540, Marca polonă 35.—

Bibliografie

- A apărnt în excelența editurii Românească:
 - Biblioteca Minerva, No 110 Solar, vol. 1 de Charles Lemaire Prețul Lei 6.
 - Pagini Alese, No 164: Povestea stelar, de C. Stamati. — Preț 50 bani 50.
 - Pagini Alese, No 163: Povestea de I. Dragoslav. — Prețul Lei 1.
 - Pagini Alese, No 168: Analele Pagini de Gorun, Pora, Sora, Prețul Lei 2 bani 50.
- De vânzare la principalele librării.

Cetiți și răspândiți Tribuna No

O nouă luptă cu bolșevicii în Basarabia

— Un convoiu de jandarmi și teroriști arestați, atacat de bolșevici. — Escortații încercând să fugă au fost împușcați. — Cadavrele lor ciopârțite de bolșevici. —

Din Cetatea Albă se anunță că în seara de 28 spre 29 Septembrie, la orele 10, pe drumul dintre satele Șalgan și Șaba a fost o luptă crâncenă între patrulă de jandarmi și o bandă de bolșevici teroriști

În seara aceea plutonierul de jandarmi Danaila Ion, însoțit de alți 5 jandarmi dela compania din Cetatea Albă, escorta pe Ivan Stolerenco, Vasile Grancerschi, Stoianov Arcadie și Stolerenco Nichifor, membrii ai organizației teroriște, descoperiți și prinși cu prilejul ultimelor evenimente din sudul Basarabiei. Jandarmii îi duceau dela Cetatea Albă la postul de jandarmi din Șaba spre a fi confrunțați cu alți bandiți teroriști, arestați la acel post. În apropierea satului Șaba au fost atacați de necunoscuți, cari au tras, din vii, asupra convoiului 3 focuri de armă.

Producându-se oarecare învălmășeală, cei escortați au încercat să evadeze. Fiind somați legal de escortă, n'au vroit să stea, continuând să fugă. Atunci escorta a tras mai multe salve de foc după fugari, împușcându-i pe

toți patru.

După aceasta escorta s'a înapoiat la Cetatea Albă, lăsând lângă cadavrele celor împușcați 2 santinele până la avizarea și sosirea autorităților la fața locului.

Nu trecuseră nici 20 de minute, când santinelele au fost atacate de o numeroasă bandă, care a început să tragă mai multe focuri de armă asupra jandarmilor, angajându-se o luptă disperată.

În sfârșit santinelele au fost forțate să se retragă, ducându-se la companie să ceară ajutoare.

Reveniind la locul unde rămăseseră cadavrele, au constatat că unul fusese luat iar celelalte erau oribil mutilate, încât uu mai pot fi recunoscute.

Se crede că isprava teroriștilor a fost făcută ca cei ucși să nu fie cunoscuți de cei arestați la postul din Șaba cu care probabil că au fost în legătură, formând o periculoasă organizație teroriștă.

S'au luat întinse măsuri pentru descoperirea atacatorilor. S'au operat multe arestări.

CRONICA ȘCOLARĂ

Asociația corpului didactic primar din județul Arad

Primin următorul document, pe care îl publicăm întocmai:

Apropiindu-se timpul tinerii conferințelor de toamnă, com. central prin biroul Asociației se îndreaptă către dnii prezidenți și print'înșii către ceata dascălească din jud. Arad desvâindu-le și de data asta dragostea colegială ce-i împrejmue precum și dorințele neînduplecate; inaugurarea unor timpuri mai favorabile crezului nostru idealist.

DOMNI PREZIDENȚI!

Adunarea generală din acest an prin desfășurarea majestoasă a ei a pecetluit cu prisosință activitatea noastră din anul trecut. Aclamațiile membrilor au aprobat sforțările noastre legându-ne astfel și mai tronic de sufletele dascălilor din acest județ. Deși s'au încercat în timpul mai recent atentate de descompunere a acestei asociații prin aruncări de invinuirii neîntemiate, mulțimea conștientă de rostul existenței ei a urmat sinceritatea chemării noastre care n'a perdut nici o clipă din vedere interesele ei. Așa cum a fost cerută de cortejul trebuințelor Asociația Județană prin infiriparea ei a răspuns unor pretenziunii și indemnuri sufletesti așternute de atmosfera înprejurărilor. Acoperită la infiriparea ei de ceața unor credințe prea învaluite în neîncredere, după 5 ani de existență, afirmarea ei cucerește tot mai îndemănatec tranșele impasurilor melancolice, implântând pe parchetul conștiințelor stindardul afirmării. Și n'a fost singură dată când învaluită de privirile opiniei publice să nu fi adus respect și admirație prin crâmpetele luptei desfășurate cu limpezime pe suflet și cu voința hotărâtă de a ajunge acolo unde o mână, destinația ei și vrednicia membrilor ce și-au legat speranțele de ea. În toate intrunirile părăndate, chestiunile ce au cloțit în sufletele dascălilor au răsunat cu energie și cu dorul aprins de a le da pecetea deslegării. Libertatea discuțiilor, cinstea espunerilor precum și tonul protestărilor, când era cerut de clipele nemulțumirii, au așternut calea respectului. Toate acestea dovedesc că membrii ce o compun sunt incredințați vremii și efluxul pretenziunilor ei. Și dacă în cele cinci adunări generale trecute indemnurile inimilor au reflectat chemările

momentelor, în viitor trecuți norocoși peste sguadirile trecutului, munca Asociației Aradane plasată cu iubire va tocmi un echilibru cât mai desfăcut de judecări false.

Regimul dorit de dansa e cel al regenerării. Și ori câte vreascuri și gătejuri de cuvinte defaimătoare i-se vor așterne, drumul ei fixat de vrednicia membrilor va aduce la izbândă, căci e presărat cu florile însufletirii.

DOMNI PREZIDENȚI! FRAȚI COLEGI!

Lăsând să se descarce sufletul nostru în aceste indemnuri pline de fiorul dragostei ce vi-o purtăm, din cuibul inspirațiilor vă întindem și în viitorul program de muncă aceea ce credem de bine că poate să așternă peste noi și mai mulți, atențiunea publicului doritor de a ne cunoaște. Din scânteturile genului românesc am ales acelea părți cari trebuie scoase la iveală pentru educația generației prezente. Acestea înbrâncite de patima studiului, vor forma cele mai înălțătoare clipe de discuiți principiare.

Comitetul central în ședința sa din 13 Sept. a fixat următoarele;

- a) Adunarea națională din 48 depe Câmpia Libertății și discursul S. Bănuțiu în lumina vremii de azi.
- b) Titu Maiorescu și însemnătatea criticii lui literare.
- c) Țara și poporul român prelegere populară.
- d) Cultura Ardeleană în secolul XIX (studiu de ped. istorică).
- e) Obligațiunea învățământului prelegere practică.

Toate aceste subiecte date deodată cu circularul nostru Gen. și divizate în prima ședință, se vor prezenta ca studiu în conferința de primăvară iar cele mai alese și mai bine aprofundate vor forma chestii de discutat în ad. Gen. viitoare.

În speranța că hărnicia colegilor se va dovedi și din studierea acestora și a altor teme cu conținat de tendință pe lângă salutul nostru colegial întindem fraților colegi dragostea cuvenită și respectul muncii desfășurate.

Cristea, președint.

Tipografia „Aradul”

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A

ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)